MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA APRILIE ANUL 2023

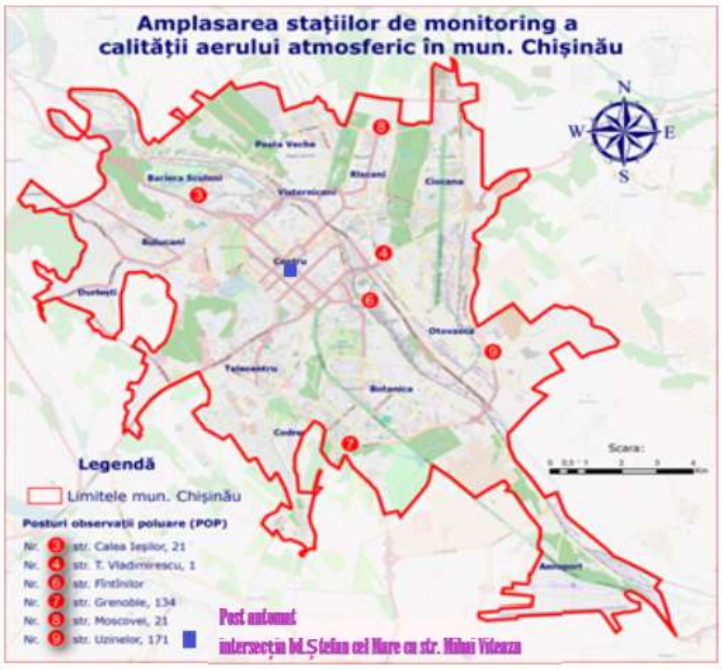
Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol și radioactivitatea mediului pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform *schemei de difuzare* întocmite pentru anul 2023 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influenţa condiţiilor meteorologice

În luna aprilie, anul 2023 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna aprilie, 2023

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA_{md}	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Valoarea maximă	Numărul de depăşiri ale CMA_{mm}
Suspensii solide	*0,15*	-	-	-	-	*0,5*	1,2	1
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	20	1,8	22.04	1,3	*0,085*	1,4	60
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	15	1,9	15.04	1,2	*0,40*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	5	1,3	03.04	-	*0,01*	1,7	3
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	6	1,9	06.04	-	*0,035*	-	-

Staţia automată de tip trafic

În mun. Chișinău, în *intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt* cu *str. Mihai Viteazul* a fost instalată prima *stație automată* de monitorizare a calității aerului *în regim online* din Republica Moldova, donată prin intermediul GIZ, de către Guvernul German. Stația monitorizează calitatea aerului influențată de emisiile provenite de la traficul auto și este prima stație de monitorizare a calității aerului din Moldova care îndeplinește cerințele UE.

În cadrul stației pe parcursul lunii aprilie au fost monitorizați următorii 5 parametri: *particulele în suspensie (praf) - PM10, dioxidul de sulf, ozonul, monoxidul de carbon și dioxidul de azot.*

Calitatea aerului atmosferic monitorizat la stația automată de tip trafic în luna aprilie, 2023

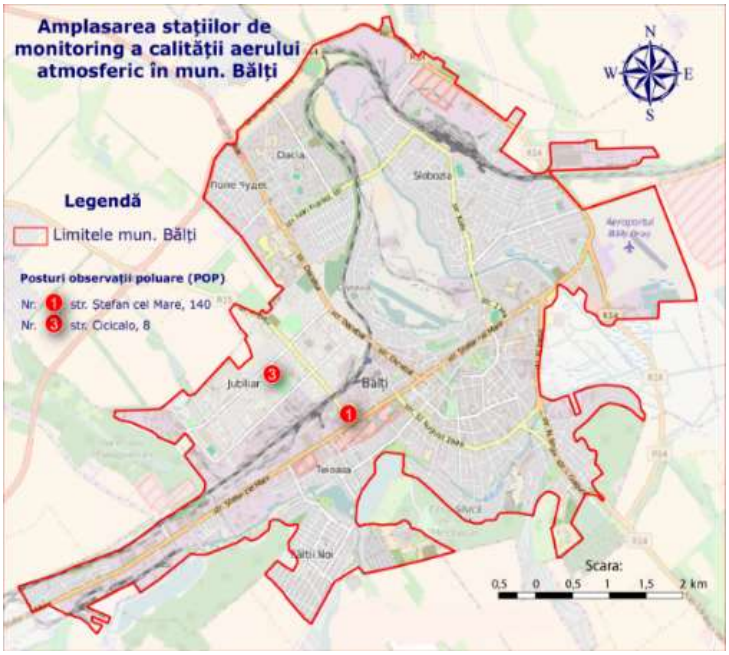
Poluantul monitorizat	Cea mai mare valoare zilnică şi zilele cînd s-a înregistrat		Numărul de zile cu depăşiri ale valorilor limită	*Valoarea limită**	
Particule în suspensie PM10 (***media***/24 ore) - µg/m³	36	01.04 08.04 09.04 14.04	-	24 ore	50 µg/m³
				1 an calendaristic	40 µg/m³
Dioxid de sulf (SO_2) (***media***/24 ore) - µg/m³	2	09.04 22.04 23.04 26.04	-	1 oră	350 µg/m³
				24 ore	125 µg/m³
Ozon (O_3) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe 8 ore) - µg/m³	100	24.04	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe 8 ore	120 µg/m³
Monoxid de carbon (CO) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe 8 ore) - mg/m³	1	14.04 16.04 23.04	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe 8 ore	10 mg/m³
Dioxid de azot (NO_2) (***medie***/1 oră) - µg/m³	84	22.04	-	1 oră	200 µg/m³
				1 an calendaristic	40 µg/m³

*******valorile limită sunt stabilite conform Directivei 2008/50/CE, privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.*

Municipiul Bălți.

Investigații asupra calității aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfați solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staționare de observații - *nr. 1* din *str. Ștefan cel Mare,140* și *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigațiilor de laborator s-au constatat următoarele depășiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna aprilie, 2023

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	**Nr. de zile cu depăşiri ale CMA$_{md}$**	**Cea mai mare valoare şi data înregistrării**		**Valoarea medie**	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	**Valoarea maximă**	**Numărul de depăşiri ale CMA$_{mm}$**
Suspensii solide	*0,15*	4	1,4	22.04	-	*0,5*	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	21	1,9	07.04	1,5	*0,085*	1,4	18
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	6	1,3	10.04	-	*0,035*	-	-

Pe parcursul lunii aprilie, conform estimării stării climatice în mun. Chișinău și Bălți s-a constatat, că factorii meteorologici nefavorabili atestați *(inversiunii termice de la sol, vîntul slab* și *ceața)* îndeosebi în orele de dimineață şi seară au dus la acumularea poluanţilor în aer: timp de 6 zile în mun. Chișinău și 8 zile în mun. Bălți, *ceața* s-a atestat - 4 zile în mun. Chișinău și 1 zi în mun. Bălți.

Cele mai înalte valori ale *concentrației medii zilnice* au înregistrat *monoxidul de azot* în mun. Chișinău pe data de 15 aprilie și *aldehida formică* la 6 aprilie, iar mun. Bălți *dioxidul de azot* pe data de 7 aprilie.

Evaluarea lunară denotă, că nivelul de poluare a aerului atmosferic în municipiile monitorizate s-a *atestat* ca ***înalt.***

Cea mai mare *frecvență* a depășirilor CMA$_{mm}$ *privind separat nocivele* a marcat *dioxidul de azot* în mun. Chișinău la posturile de observații nr. 4 și 7, iar în mun. Bălți - la postul nr.1.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvență a *condițiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanților din aerul atmosferic pe teritoriul țării este posibilă în a *treia decadă a lunii mai.*

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna aprilie a anului 2023 pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 7 staţii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat,). De asemenea la 5 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Cahul, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la Punctele de monitoring radiologic amplasate la staţii meteorologice de pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 µSv/h (st. Soroca), maxima 0,17 µSv/h (st. Briceni, Bălţi);

• ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chișinău) în limitele: minima 0,09 µSv/h (st. Bălţata), maxima 0,17 µSv/h (st. Chișinău);

Detector de tip MIRA

la Sud (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 0,09 µSv/h (st. Leova), maxima 0,18 µSv/h (st. Ştefan Vodă).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,10 – 0,17 µSv/h.

****Notă: Limita de avertizare – 0,25 µSv/h (microSievert/h) în conformitate*** cu normele fundamentale nr. 06.5.3.3.4 din 27.02.2001 de radioprotecție. Cerințe și reguli igienice NFRP - 2000 (Normele Fundamentale de Radioprotecție) stabilite de **Ministerul Sănătății.**

Pentru determinarea *radionuclizilor telurici* şi *tehnogeni* în componentele mediului s-au analizat probele de aerosoli atmosferici, depuneri atmosferice, cît şi probele de sol necultivat colectate de pe teritoriul republicii, concentraţiile radionuclizilor tehnogeni atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii aprilie a anului 2023 monitorizarea hidrochimică a apei s-a exercitat în 20 probe colectate din secțiunile de control a 5 rîuri și 4 lacuri de acumulare:

fl. Dunărea – s. Giurgiulești;

r. Nistru – s. Naslavcea, s. Sănătăuca, s. Olănești;

r. Răut **–** în amonte de or. Floreşti, în amonte și aval de mun. Bălţi, s. Ustia;

r. Prut – or. Lipcani, s. Branişte, or. Ungheni amonte, s. Valea Mare şi s. Giurgiulești;

LA Costeşti - or. Costeşti.

r. Ialpug - s. Mirnoe;

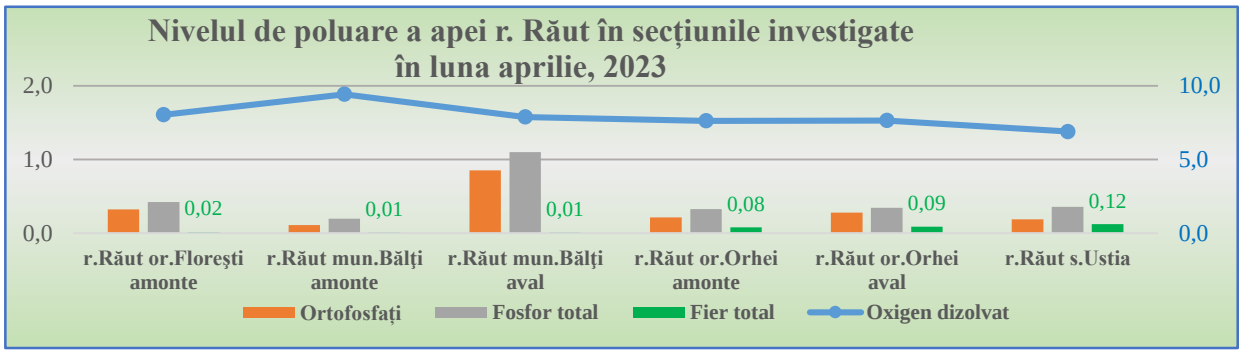
LA Comrat - mun. Comrat;

LA Congaz - s. Congaz;

LA Taraclia - or. Taraclia.

În cadrul Laboratorului pentru Calitatea Apei s-au efectuat analize pentru determinarea a 30 indicatori fizico-chimici: regimul de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc. Ca rezultat al investigațiilor de laborator efectuate pe parcursul lunii aprilie s-a constatat că cele mai poluate rămân în continuare râurile mici: *conținutul de O_2 dizolvat* la nivelul de *6,9 mgO/l* - în r. Răut s. Ustia, iar în apa r. Ialpug și lacurile de acumulare de pe cursul rîului s-au

depistat cele mai ridicate valori pentru: *CBO_5, CCO_{Cr}, azot de amoniu, fier total, fosfor mineral* și *total.*

Calitatea solului

Pe parcursul lunii aprilie, anul 2023 Laboratorul pentru Calitatea Solului şi-a continuat activitatea axată pe problemele monitorizării calității solului conform programului de activitate aprobat.

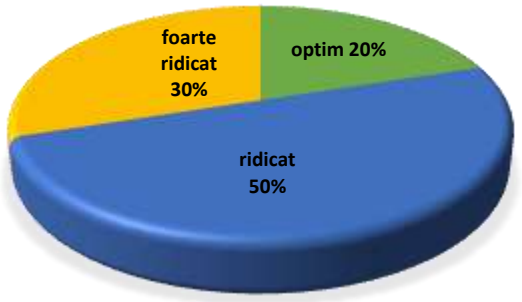
Au fost efectuate analize de determinare a *azotului nitric, azotului amoniacal, fosfoului* și *potasiului mobil,* a *calciului* şi *magneziului schimbabili* în probele de sol colectate din cîmpurile agricole ale localităților: s. Moscovei r-ul Cahul, s. Tomai UTAG, s. Stoicani r-ul Soroca și s. Balasinești r-ul Briceni.

Valorile ***azotului nitric*** din terenurile sus numite variază în diapazonul de la 0,86 mgN-NO_3/kg pînă la 27,66 mgN-NO_3/kg, iar valorile ***azotului amoniacal*** variază de la 0,40 pînă la 5,65 mg N- NH_4+/kg.

Conţinutul de ***calciu*** şi ***magneziu*** în solul de pe cîmpurile monitorizate a variat de la *scăzut* pînă la *optim,* valorile *calciului* înregistrîndu-se de la 14,13 mmol/100g pînă la 24,43 mmol/100g, iar cele ale *magneziului* de la 1,28 mmol/100g pînă la 6,73 mmol/100g.

Aprecierea stării de aprovizionare a solului cu ***potasiu*** și ***fosfor*** a fost efectuată prin determinarea după metoda Macighin. *Potasiul mobil* s-a caracterizat printr-un conținut *moderat - optim* în 20% din numărul total de probe investigate (223 - 291 mgK_2O/ kg), *ridicat* în 50% (304 - 378 mgK_2O/kg) şi *foarte ridicat* în 30% (402 – 564 mgK_2O/kg), iar *fosforul* s-a

distribuit în modul următor: în 30% - *moderat-optim* (23,03 - 44,0 mgP_2O_5/kg); în 70% - *ridicat* şi *foarte ridicat* (47,83 - 126,19 mg P_2O_5/kg).

Conținutul de potasiu mobil în probele de sol analizate